

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Lettland om social trygghet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner överenskommelsen mellan Finland och Lettland om social trygghet. Överenskommelsen har undertecknats i maj 1999. Syftet med överenskommelsen är att samordna rätten till social trygghet för dem som rör sig mellan Finland och Lettland.

Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna har

underrättat varandra om att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet av överenskommelsen har uppfyllts.

Till propositionen ansluter sig ett lagförslag om godkännande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Mellan Finland och Lettland finns ingen överenskommelse om social trygghet. Överenskommelsen om social trygghet med Lettland är ett led i Finlands strävanden att åstadkomma fördrag med närbelägna länder. Överenskommelsen förbättrar den sociala tryggheten för personer som förflyttat sig mellan länderna.

I början av 1999 var 22 finska medborgare stadigvarande bosatta i Lettland och 30 000 finska turister besöker landet årligen. I början av 1999 bodde 230 lettiska medborgare i Finland. År 1998 besökte ca 24 000 lettiska turister vårt land.

En överenskommelse med Lettland behövs också därför att det lettiska och det finländska systemet för social trygghet innehåller begränsningar gällande utlänningar.

Det lettiska systemet för social trygghet omfattar pensionsförsäkring, sjuk- och moderskapsförsäkring, familjeförmåner, utkomstskydd för arbetslösa samt ett system för försäkring vid olycksfall.

Lettlands parlament godkände 1995 en omfattande reform av den sociala tryggheten. Avsikten är att skapa ett nytt tredelat totalpensionssystem, som för det första består av lagstadgad pension som fastställs enligt betalda försäkringspremier. Premierna fonderas inte, eftersom finansieringen baserar sig på ett delningssystem. För det andra består systemet av lagstadgad pension som också fastställs enligt betalda försäkringspremier men där systemet är helt fonderat. För det tredje ingår privat tilläggspension som kan ha ordnats av arbetsgivaren eller skaffats av arbetstagaren.

En lag om den första delen trädde i kraft 1996. Avsikten är att en lag om fonderad pension skall träda i kraft 2000. Den del som baserar sig på fondering av pensionen bildas genom att den del av pensionsavgifterna som inte behövs för att finansiera pensioner som betalas ut, årligen fonderas på individuella pensionskonton. För denna del av pensionen uppbärs inte någon särskild försäkringspremie. Genomförandet av den andra delen i pensionsskyddet beror således på om det bildas ett överskott av de samlade pensionsavgifterna. En lag om privata pensionsfonder har varit i kraft sedan 1998.

Varje arbetstagare och företagare som fyllt 15 år omfattas av den lagstadgade pensionsförsäkringen. Ur systemet betalas ålderspensioner, invalidpensioner och familjepensioner.

Ålderspension växer årligen som 20 % av den pensionsgrundande lönen. Som grund för pensionen 2000 står den genomsnittliga inkomst som legat till grund för försäkringspremierna för 48 månader. Denna summa bokförs på varje försäkrads personliga pensionskonto. Reella medel överförs dock inte på kontot. Det influtna kalkylerade kapitalet justeras årligen så att det motsvarar den allmänna löneutvecklingen. Vid pensioneringen omvandlas hela det pensionsbelopp som samlats under försäkringstiden till pension genom att det divideras med ett divisionstal som fastställs enligt den förväntade livslängden för åldersklassen i fråga. Pensionen blir således desto mindre, ju tidigare pensioneringen sker och ju längre den förväntade livslängden är. Det finns dock ett minimibelopp för pensionen, vilket betalas av staten i form av socialskyddsstöd. De pensioner som betalas justeras för närvarande genom prisindex, men 2000 införs ett kombinerat löne- och prisindex.

Pensionsåldern för kvinnor är i dag 57 år och 6 månader och för män 60 år. Pensionsåldern stiger dock halvårsvis tills den är 62 år för både män och kvinnor. Förtida ålderspension är möjlig från och med 60 år. Enligt övergångsbestämmelserna kan kvinnor t.o.m. 2004 få förtida pension innan de fyllt 60 år. Pensionärer som förvärvsarbetar kan beroende på pensionens belopp få antingen hela pensionen eller en del av den.

Rätten till ålderspension förutsätter att försäkringstiden är minst tio år. Till försäkringstiden och den pensionsgrundande tiden räknas också tjänstgöring inom försvarsmakten, sjuk-, arbetslöshets- och moderskapspenningstider samt tider av arbetsoförmåga och vård i hemmet av barn under 1½ år. För dessa tider betalas försäkringspremierna ur statsbudgeten.

För erhållande av invalidpension krävs att försäkringstiden omfattar minst tre år. Pensionen fastställs enligt invaliditetsgraden som en viss procent av den pensionsgrundande lönen. Det finns tre invaliditetsgrader. Vid den första invaliditetsgraden är pensionsprocenten 45 % och vid den andra

40 %. Den pensionsgrundande lönen kan vara högst fem gånger större än landets officiella minimilön. Till denna pension betalas ett litet tillägg som bestäms enligt försäkringstidens längd. Den minsta invalidpensionen, dvs. enligt den tredje graden, är lika stor som det utkomstskydd som staten betalar.

Efter en arbetstagare betalas familjepension i regel till barn under 18 år och till arbetsoförmögna barn utan åldersrestriktioner, om deras arbetsoförmåga har uppkommit innan de fyllt 18 år. Studerande får familjepension tills de fyller 24 år. Någon efterlevandepension finns inte.

Familjepensionen är 50 % för ett barn, 75 % för två barn och 90 % för tre eller flera barn av den ålderspension som förman slåtaren skulle ha haft rätt till efter fyllda 65 år. Pension på basis av återstående tid fastställs enligt de genomsnittliga inkomsterna under hela arbetshistorien.

Pensionerna finansieras av arbetsgivarna, arbetstagarerna och staten. För närvarande är arbetsgivarnas medfinansiering större än arbetstagarernas, men avsikten är att medfinansieringen skall utjämnas under de kommande åren så att andelarna är lika stora för arbetsgivarna och arbetstagarerna.

Under övergångsperioden för pensionsreformen finns det vid sidan av det nya lagstadgade pensionssystemet ett pensionssystem där pension för särskild service betalas till specialgrupper.

Pension betalas i sex månader till utlänningar som flyttar utomlands. Letter får sin pension utomlands utan begränsningar.

Den nya lagstiftningen om moderskaps- och sjukförsäkring trädde i kraft i Lettland den 1 januari 1997. Arbetstagare och företagare har rätt till förmånerna, förutsatt att socialförsäkringsavgifterna har betalats. Moderskapsförmån betalas för 56 dagar före förlossningen och för 56 dagar efter förlossningen. Förmånen uppgår till 100 % av förmånstagarens genomsnittliga lön. Sjukdagpenning betalas för högst 52 veckor och den uppgår till 80 % av förmånstagarens genomsnittliga lön.

Sjukvården i Lettland har strukturerats i tre nivåer. Den första nivån består av allmän sjukvård, den andra av specialiserad sjukvård och den tredje av rikskentrerad sjukvård. Vården för vissa sjukdomskategorier och svårare sjukdomar (den s.k. tredje nivån) har koncentrerats till statsägda sjukhus.

Budgetmedel styrs till de regionala myndigheterna (de regionala sjukhusen), som med sjukhusen, poliklinikerna och de privata serviceproducenterna i regionen ingår avtal om antalet tjänster som skall lämnas och tjänsternas kvalitet.

Hos patienterna uppbärs klientavgifter, men vissa patientkategorier, t.ex. invalidiserade, pensionärer, studerande och de som inte fyllt 17 år, får avgiftsfri sjukvård. Hos utlänningar uppbärs s.k. genomsnittliga poliklinik- och vårddygnsavgifter, som baseras på sjukhusens uppskattningar om produktionskostnaderna för olika tjänster.

Lagen om socialförsäkring i händelse av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar trädde i kraft den 1 januari 1997. Lagen gäller arbetstagare samt studerande och praktikanter i praktikerarbete.

2. Ekonomiska verkningar

År 1998 besökte ca 30 000 finländare Lettland och ca 24 000 letter besökte Finland. Eftersom uppgifterna om sjukvård som getts till utlänningar är bristfälliga, är det svårt att bedöma vilka kostnader som åsamkas det offentliga hälso- och sjukvårdssystemet. Enligt en grov utredning av Kommunförbundet för åren 1995—1997 uppgick letternas andel till knappt 0,5 % av de utlänningar som fått vård, vilket motsvarar en kostnad på ca 100 000 mk.

Det finns inga uppgifter om den vård som finländare fått i Lettland. Om finländarnas behov av sjukvård i Lettland motsvarar letternas behov av sjukvård i Finland, uppgår de årliga kostnaderna till ca 45 000 mk. Vid bedömningen har beaktats att den nuvarande kostnadsnivån i Lettland är omkring en tredjedel lägre än i Finland.

Avsikten är att kostnadsskillnaden mellan länderna skall utjämnas under övergångsperioden genom att antalet utnyttjade sjukvårdstjänster och vårdens nivå beaktas. Kostnader ersätts endast om det ena landet har tillhandahållit mera sjukvårdstjänster. Eftersom flera finländare besöker Lettland än vad som är fallet i fråga om antalet letter som besöker Finland, är det sannolikt att Finland blir den ersättande parten. De kostnader som åsamkas av detta är små, några tusen mark per år. Småningom kommer rörligheten och kostnadsnivån sannolikt att stiga något, men kostnadsverkningarna torde dock inte vara betydande.

De kostnader som förorsakas folkpensions-systemet är mycket små. Detta beror bl.a. på att pensionen anpassas till tiden för boende i Finland samt att övriga pensioner beaktas i folkpensionsbeloppet. För närvarande betalas inga folkpensioner till Lettland.

I fråga om övrigt socialskydd som baserar sig på boende medför överenskommelsen i någon mån kostnader i fråga om sjukdag- och föräldrapenningarna. Detta gäller dem som arbetar i Finland men som inte är stadigvarande bosatta här.

Överenskommelsen utvidgar rätten till utkomstskydd för arbetslösa så att också arbete som utförts i Lettland omfattas av arbetsvillkoret, vilket i någon mån ökar kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa.

Vid granskningen av kostnadsverkningarna gäller det att beakta att överenskommelsen förhindrar att överlappande förmåner utbetalas och medför att ersättningen av kostnaderna för de sjukvårdstjänster som de fördragslutande parterna tillhandahåller följs upp systematiskt.

3. Beredningen av propositionen

Förslaget har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Socialförsäkringsanstaltens sakkunnighjälp har anlitats vid beredningen.

Förhandlingarna om överenskommelsen inleddes 1994 och slutfördes i maj 1998.

Överenskommelsen undertecknades i maj 1999.

4. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

Den 12 juni 1995 ingicks Europaavtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och Republiken Lettland å andra sidan. Avtalet trädde i kraft den 1 februari 1998 (FördrS 15—16/1998). Artikel 38 i avtalet innehåller bestämmelser om samordning av den sociala tryggheten. Enligt bestämmelserna skall för lettiska arbetstagare som varit sysselsatta i Europeiska unionens medlemsstater och för deras familjemedlemmar alla perioder under vilka arbetstagarna varit försäkrade, anställda eller bosatta i medlemsstaterna läggas samman med avseende på bl.a. pensioner. Lettland behandlar för sin del sådana medborgare i medlemsstaterna som befinner sig på Lettlands område på samma sätt.

Det föregående förutsätter att associeringsrådet fattar beslut om lämpliga bestämmelser och ger administrativa regler för säkerställandet av bestämmelserna i artikel 38. Bestämmelserna får dock inte påverka de rättigheter eller förpliktelser som uppkommer av bilaterala avtal mellan Lettland och medlemsstaterna, om dessa avtal föreskriver en mera gynnsam behandling.

DETALJMOTIVERING

1. Överenskommelsens innehåll

Överenskommelsen består av fem delar, av vilka den första innehåller allmänna bestämmelser (artiklarna 1—5). Den andra delen gäller tillämplig lagstiftning (artiklarna 6—10). Den tredje delen omfattar särskilda bestämmelser om sjuk- och föräldraförmåner samt sjukvård (artiklarna 11—14). Den tredje delen gäller även ålders-, invalid- och familjepensioner (artiklarna 15—19), yrkes-sjukdomar och olycksfall i arbetet (artiklarna 20—24), utkomstskydd för arbetslösa (arti-

kel 25) och familjeförmåner (artikel 26). Övriga bestämmelser (artiklarna 27—37) i den fjärde delen gäller frågor som hänför sig till verkställigheten och tillämpningen av överenskommelsen. Den femte delen omfattar övergångs- och slutbestämmelser (artiklarna 38—40).

Artikel 1. I artikeln definieras de begrepp som används i överenskommelsen.

Artikel 2. I artikeln bestäms särskilt för vardera fördragsslutande parten den lagstiftning som överenskommelsen skall tillämpas på. Överenskommelsen omfattar ömsesidigt

alla sektorer av social trygghet.

Enligt en ensidig bestämmelse tillämpas den finska lagstiftningen om arbetsmarknadsstöd, rehabiliteringspenning och rehabilitering som anordnas av folkpensionsanstalten samt handikappstöd och vårdbidrag för barn endast i sådana fall där det är fråga om avvikelser enligt artiklarna 7—9 från huvudreglerna för tillämplig lagstiftning. Det är då fråga om rätten till ovan nämnda förmåner för en utsänd arbetstagare eller en person eller dennes familjemedlemmar som undantagsvis omfattas av socialskyddet i det utsändande landet.

Artikel 3. I artikeln bestäms att överenskommelsen skall tillämpas på personer som omfattas eller har omfattats av den lagstiftning som avses i artikel 2 samt på deras familjemedlemmar eller förmånstagare.

Artikel 4. I artikeln bestäms att de fördragsslutande parternas medborgare likställs med varandra i fråga om rättigheter och skyldigheter som gäller förmåner enligt de fördragsslutande parternas lagstiftning. Jämlik behandling gäller även flyktingar som bor på de fördragsslutande parternas territorium och som är sådana flyktingar som avses i de internationella fördrag som nämns i artikeln.

Enligt stycke 2 utsträcker Finland den jämlika behandlingen också till statslösa personer bosatta i Finland eller Lettland. Bestämmelsen är ensidig, eftersom Lettland inte är avtalspart i den konvention angående flyktingars och statslösa personers rättsliga ställning som nämns i artikeln.

Artikel 5. I artikeln bestäms om betalning utomlands av kontantförmåner i form av pensioner. Utbetalningen av dessa får inte minskas, ändras, avbrytas eller dras in därför att förmånstagaren bor på den andra fördragsslutande partens territorium. Pensionerna betalas också till den andra fördragsslutande partens medborgare som bor i en tredje stat på samma villkor som till den fördragsslutande partens medborgare som bor där.

Det finns dock undantag från dessa principer. Exempelvis i artikel 16 bestäms att folkpension och pension enligt familjepensionslagen kan utbetalas endast till finska eller lettiska medborgare som bor i Finland eller Lettland.

I stycke 3 bestäms att finsk arbetslöshetspension, deltidspension eller pensionstagares bostadsbidrag inte betalas utomlands.

På motsvarande sätt betalas inte Lettlands lagstadgade socialskyddsstöd utomlands med stöd av överenskommelsen.

Artikel 6. I artikeln bestäms att en person omfattas av lagstiftningen i det land där han är sysselsatt. Genom bestämmelsen frångås kravet på att en person måste vara bosatt i Finland för att omfattas av den sociala tryggheten. Exempelvis en arbetstagare eller företagare som bor i Lettland och är sysselsatt i Finland har rätt till sådan social trygghet som omfattas av överenskommelsen på samma villkor som en person som bor i Finland.

Om en person inte är sysselsatt i någotdera landet, har han eller hon rätt till social trygghet i bosättningslandet. För Finlands del motsvarar begreppet boende i överenskommelsen sådant boende i Finland som avses i den finska lagstiftningen. För Lettlands del gäller att som bosatt betraktas en person som har temporärt eller permanent uppehållstillstånd att bo i Lettland.

I stycke 2 anges att om en person är sysselsatt i både Finland och Lettland bestäms de på arbetet baserade förmånerna enligt arbetet och de förmåner som beviljas på basis av boende enligt boningsorten. Ett arbete som utförs i Finland försäkras då i Finland. De på arbetet baserade förmånerna nämns i artikel 1 stycke 1 punkt f. För Finlands del avses på arbetsinkomsten baserade sjukdagpenningar, föräldraförmåner enligt sjukförsäkringslagen, arbetspensioner, arbetslöshetsförmåner och dagpenningar och pensioner enligt olycksfallsförsäkringen. De på arbetet baserade förmånerna i Lettland är sjuk- och moderskapsförmåner, lagstadgade pensioner, arbetslöshetsförmåner, förmåner vid olycksfall och yrkessjukdomar samt begravningsbidrag.

Artikel 7. Det första undantaget från huvudreglerna i artikel 6 gäller arbetstagare som tillfälligt utsänds till den andra fördragsslutande partens territorium för att arbeta. Den utsända arbetstagaren kan omfattas av det utsändande landets system för social trygghet i högst tre år. Arbetet utförs antingen för den utsändande arbetsgivarens räkning eller för en denna närstående arbetsgivare. Exempelvis kan en finsk arbetstagare sändas till ett lettiskt moder-, dotter- eller systerbolag utan undantagstillståndsförfarande. Om det tillfälliga arbetet varar längre än tre år, kan de fördragsslutande parternas behöriga myndigheter eller de organ de befull-

mäktigat enligt artikel 8 avtala om att arbetstagaren skall fortsätta att omfattas av lagstiftningen i det utsändande landet.

I stycke 2 görs ett undantag från huvudreglerna om tillämplig lagstiftning. Undantaget gäller sådana arbetstagare i transportföretag som arbetar på bägge de fördragsslutande parternas territorium. Arbetstagarna omfattas av den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium företaget har sin hemort.

Enligt stycke 3 bestäms sjömannens sociala trygghet på grundval av under vilken fördragsslutande parts flagg fartyget seglar. Artikel 9 innehåller dessutom bestämmelser som gäller sådana fall då ett fartyg hyrs ut till ett rederi på den andra fördragsslutande partens territorium.

I stycke 4 bestäms om den sociala tryggheten för personalen vid en diplomatisk eller konsulär beskickning. Bestämmelserna baserar sig på Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 3—4/1970) och Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 49-50/1980), i vilka ingår bestämmelser om vilken ställning personalen vid beskickningarna har i fråga om det sändande landets och stationeringslandets system för social trygghet. Artikel 10 avviker dock från konventionerna i det avseendet att enligt konventionerna skall de personer som anställs på orten omfattas av socialskyddet i stationeringslandet, medan artikeln föreskriver att dessa personer inom sex månader från den dag sysselsättningen börjar också kan välja att omfattas av det utsändande landets lagstiftning om social trygghet på villkor att de är medborgare i det utsändande landet.

I stycke 5 sägs att den som studerar på heltid eller får yrkesutbildning på den andra fördragsslutande partens territorium fortfarande omfattas av utflyttningslandets lagstiftning om social trygghet. Om en studerande däremot t.ex. börjar arbeta i det land där han studerar eller flyttar dit för att bosätta sig varaktigt, kan de huvudregler för bestämning av socialskyddet som anges i artikel 6 tillämpas. I fråga om försäkring för olycksfall och yrkessjukdom omfattas dock en studerande som i samband med studierna deltar i praktiska övningar på en fördragsslutande parts territorium av denna fördragsslutande parts lagstiftning.

Artikel 8. I artikeln bestäms att de behöriga myndigheterna eller de organ de befull-

mäktigat kan avtala om undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning. I stycke 2 bestäms dessutom att ifall inte något annat följer av särskilda skäl kan om den tid för sysselsättning utomlands som avses i artikel 7 stycke 1 inte avtalas för en längre tid än fem år. Som ett sådant särskilt skäl kan gälla t.ex. att pensionsåldern uppnås inom en snar framtid.

Artikel 9. I artikeln bestäms att medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll som en utsänd arbetstagare, en utsänd anställd vid en diplomatisk eller konsulär beskickning samt utsända tjänstemän eller personer som anses som sådana omfattas av samma fördragsslutande parts lagstiftning som arbetstagaren. Enligt stycke 4 tillämpas dock inte det ovan nämnda, om en familjemedlem på grundval av sitt eget arbete omfattas av den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 10. Enligt artikeln skall försäkringspremier för samma arbete betalas bara i det ena landet. Försäkringspremier som gäller en arbetstagare eller en företagare betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som han omfattas av.

Artikel 11. I artikeln bestäms att när rätten till sjuk- eller föräldraförmåner fastställs skall de försäkringsperioder och förmånsperioder som fullgjorts på den andra fördragsslutande partens territorium beaktas vid behov. För att perioderna skall räknas till godo förutsätts dock att personen i minst fyra veckor före förmånsperioden har omfattats av den fördragsslutande parts lagstiftning enligt vilken han eller hon söker stöd.

Artikel 12. Enligt stycke 1 har en person som tillfälligt vistas i det andra landet rätt till den sjukvård som han eller hon är i akut behov av på samma villkor som de som bor i landet. Med sjukvård avses i överenskommelsen tjänster inom det finska offentliga systemet för hälsovård och sjukvårdersättningar som utbetalas enligt sjukförsäkringslagen samt för Lettlands del tjänster som tillhandahålls inom den hälso- och sjukvård som staten garanterar. Begreppet omedelbar sjukvård har inte definierats i överenskommelsen, men det syftar på ett oförutsett behov av sjukvård som uppstår i vistelsen i landet. Detta är ett vedertaget begrepp i dylika överenskommelser, och det används i den europeiska överenskommelsen om utgivande av sjukvård (FördrS 58/1986) och i förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av

systemen för social trygghet när anställda, egen företagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

I stycke 3 bestäms dock att omedelbar vård inte ges, om en person med sin vistelse strävar efter att få sjukvård.

Stycke 4 gäller personer som bor i det ena landet men arbetar i det andra landet. De har rätt till sjukvård både i bosättningslandet och i det land där de arbetar. Denna rätt inskränker sig inte till omedelbar vård.

Stycke 5 gäller pensionstagare. En pensionstagare får sjukvårdsförmåner i sitt bösättningsland.

Artikel 13. I artikeln bestäms att vissa persongrupper har rätt till omedelbar vård. Sådana persongrupper är bl.a. personer som hör till den ena fördragsslutande partens diplomatiska eller konsulära personal och deras familjemedlemmar samt utsända arbetstagare och deras familjemedlemmar.

Artikel 14. Enligt artikeln ersätts kostnaderna för omedelbar sjukvård mellan de fördragsslutande parterna. I verkställighetsavtalet, som ansluter sig till överenskommelsen och som ingås mellan de behöriga myndigheterna, bestäms närmare om ersättningsgrunderna och sättet att beräkna dem. På grund av de stora kostnadsskillnaderna ersätts kostnaderna till en början inte till fullt belopp utan endast enligt det system för poängsättning som ingår i verkställighetsavtalet. Ersättningsförfarandet tillämpas det år avtalet träder i kraft och de därpå följande två åren. Därefter ersätts de faktiska kostnaderna.

Artikel 15. I artikeln konstateras att de fördragsslutande parternas behöriga inrättningar tillämpar det egna landets lagstiftning när pensionerna fastställs och beräknas. Längre fram i överenskommelsen finns dock specialbestämmelser som underlättar förväret av rätt till pension samt utbetalningen av pensionen.

Artikel 16. I artikeln bestäms om i Finland eller Lettland bosatta finska eller lettiska medborgares rätt till pension enligt folkpensionslagen eller familjepensionslagen samt om utbetalning av pensionen. Enligt artikeln har en person rätt till ålderspension, om han eller hon efter att ha fyllt 16 år utan avbrott har bott minst tre år i Finland. Medborgaren har likaså rätt till efterlevandepension eller barnpension, om kraven på medborgarskap och boende uppfylls.

Artikel 17. I artikeln bestäms om beaktan-

det av försäkringsperioder som fullgjorts i Lettland. Bestämmelserna har betydelse vid fastställandet av deltidspension och invalidpension enligt det finska arbetspensionssystemet samt vid fastställandet av annan sådan pension där tiden från pensionsfallet till uppnådd pensionsålder (återstående tid) beaktas. Enligt stycke 2 förutsätter dock beviljandet av pension på basis av återstående tid alltid att personen i fråga under året för pensionsfallet och under de tio kalenderår som omedelbart föregått detta i minst tolv kalendermånader utfört arbete som omfattas av den finska arbetspensionslagstiftningen.

I stycke 3 bestäms att om en person inte uppfyller kravet på fem års boende enligt det finska arbetspensionssystemet, som också gäller rätt till pension på basis av återstående tid, beaktas personens arbetsperioder i Lettland och likställs dessa perioder med boendetider i Finland.

Artikel 18. Artikeln innehåller särskilda bestämmelser om det lettiska ålderspensionssystemet. För uppfyllande av kravet på väntetid beaktas vid behov de sysselsättningsperioder som fullgjorts i Finland. Erhållande av invalid- eller familjepension förutsätter dock att personen har omfattats av det lettiska pensionssystemet i minst tolv kalendermånader.

Artikel 19. Artikeln innehåller särskilda bestämmelser om det lagstadgade socialskyddsstödet i Lettland. För uppfyllande av kravet på väntetid beaktas vid behov de boendeperioder som fullgjorts i Finland, om personen har bott i Lettland i tolv kalendermånader omedelbart före ansökan om stöd.

Artikel 20. I artikeln bestäms om den lagstiftning som tillämpas på förmåner på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Artikel 21. I artikeln bestäms att då en yrkessjukdom förorsakas till följd av arbete inom ramen för bägge fördragsslutande parternas lagstiftning skall förmån beviljas endast på grundval av den fördragsslutande parts lagstiftning inom ramen för vilken personen i fråga arbetade senast.

Artikel 22. I artikeln föreskrivs att vid bedömning av arbetsoförmåga till följd av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom beaktas under vissa förutsättningar även sådana olycksfall i arbetet som inträffat och sådana yrkessjukdomar som yppat sig under den tid då arbetstagaren omfattades av den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 23. I artikeln föreskrivs om beaktande av sådana situationer där en sådan yrkessjukdom förvärras för vilken förmån har beviljats. Om en person som erhåller ersättning på grund av en yrkessjukdom arbetar i det andra fördragsslutande landet i ett sådant yrke där han eller hon inte utsätts för sådana faktorer som framkallat sjukdomen, skall den fördragsslutande parts behöriga inrättning som stod för ersättningarna innan sjukdomen förvärrades i enlighet med sin lagstiftning även stå för ersättningarna till följd av försämringen.

Om personen i fråga också i det andra fördragsslutande landet har varit sysselsatt i ett sådant arbete där han eller hon ytterligare har utsatts för dylika sjukdomsframkallande faktorer, skall ersättningsansvaret med hänsyn till försämringen överföras på denna fördragsslutande parts behöriga inrättning. Inrättningen betalar arbetstagaren tilläggserättning till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den förmån som betalas efter försämringen och beloppet av den förmån som med stöd av tillämplig lagstiftning hade betalats före försämringen.

Artikel 24. I artikeln föreskrivs om tillhandahållande av omedelbar sjukvård när en arbetstagare inte är försäkrad mot olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom på någondera fördragsslutande parts territorium. I Finland skall dylik sjukvård ersättas i enlighet med bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, medan den nödvändiga vården i allmänhet ges inom ramen för den offentliga hälsovården.

Artikel 25. I artikeln föreskrivs att när det gäller uppfyllandet av sysselsättningsvillkoret i fråga om arbetslöshetsförmåner skall de sysselsättningsperioder som fullgjorts på den andra fördragsslutande partens territorium beaktas vid behov. Arbete som utförts i det andra landet kan dock i regel räknas till godo endast om personen i fråga under minst fyra veckor omedelbart före arbetslösheten har varit sysselsatt på den fördragsslutande parts territorium om vars arbetslöshetsförmån han ansöker.

Enligt stycke 2 förkortas tiden för utbetalning av arbetslöshetsförmånen med de dagar för vilka arbetslöshetsförmån har betalats enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 26. I artikeln föreskrivs om utbetalningen av familjeförmåner. Enligt artikel 1 stycke 1 punkt 1 avses med familjeförmån

i Finland barnbidrag och moderskapsunderstöd och i Lettland födelseunderstöd, vårdpeng för barn och familjeunderstöd. Barnbidrag och lettiska familjeunderstöd och vårdpenningar för barn betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som barnet omfattas av.

Om de förmåner som avses i föregående stycke inte skulle betalas av någondera landet eller om de skulle betalas av båda länderna, betalas de enligt stycke 2 endast av det land där barnet faktiskt bor. I stycke 3 sägs att moderskapsunderstöd och födelseunderstöd till barn betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som modern omfattas av när barnet föds.

Artiklarna 27—36. I dessa artiklar bestäms om de principer som skall iaktas när överenskommelsen tillämpas, om kontakterna mellan de inrättningar och myndigheter som tillämpar överenskommelsen samt om fataliteter.

Artiklarna 37—39. I artiklarna bestäms om frågor som gäller tillämpningsområdet och ikraftträdandet.

2. Ikraftträdande

Enligt artikel 40 träder överenskommelsen i kraft den första dagen i den andra månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna har underrättat varandra om att samtliga konstitutionella villkor för ikraftträdandet har uppfyllts.

Avsikten är att genom förordning införa lagen om godkännande av vissa till lagstiftningens område hörande bestämmelser vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

3. Behovet av riksdagens samtycke

Överenskommelsen innehåller bestämmelser som avviker från den gällande lagstiftningen om social trygghet. Sådana är bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 16 och 34. Bestämmelserna i artiklarna 12 och 13 innebär sådana skyldigheter för kommunerna om vilka enligt 2 § kommunallagen skall bestämmas i lag. Bestämmelserna i artikel 31 innebär undantag från Finlands interna lagstiftning om skatter och avgifter.

Artikel 33 innehåller bestämmelser om erkännande och verkställande av domstolsbeslut samt handlingar som gäller försäkringspremier för inrättingars eller myndigheters socialförsäkring. I artikeln föreskrivs

dessutom förmånsrätt för förfallna försäkringspremier. Dessa bestämmelser innebär undantag från Finlands gällande lagstiftning om erkännande och verkställande av domar samt förmånsrätt.

När de fördragsslutande parternas myndigheter och inrättningar tillämpar överenskommelsen kan de enligt artikel 35 använda de fördragsslutande parternas officiella språk samt engelska. För myndigheterna och tjänstemännen innebär bestämmelsen en ny förpliktelse som för Finlands del strider mot språklagen (148/1922) och lagen angående den språkkunskap som skall av tjänstemän fördras (149/1922) samt för landskapet Ålands del mot språkbestämmelserna i 36—43 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, behövs Riksdagens godkännande till dessa delar.

4. Lagstiftningsordning

Bestämmelsen i artikel 35 om det språk som skall användas i handlingar strider mot språkbestämmelserna i självstyrelselagen för Åland. Detta innebär att ikraftträdandet av överenskommelsen på Åland enligt 69 § självstyrelselagen förutsätter att det stiftas en lag i grundlagsordning och att lagen dessutom godkänns av Ålands lagting.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Helsingfors den 11 maj 1999 ingångna överenskommelsen mellan Republiken Finland och Republiken Lettland om social trygghet.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Lettland om social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som bestäms i 69 § 1 mom. riksdagsordningen, föreskrivs:

1 §
Bestämmelserna i den i Helsingfors den 11 maj 1999 mellan Republiken Finland och Republiken Lettland ingångna överenskommelsen om social trygghet är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har avtalats.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 23 december 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

**ÖVERENSKOMMELSE
MELLAN REPUBLIKEN FINLAND
OCH REPUBLIKEN LETTLAND OM
SOCIAL TRYGGHET**

**AGREEMENT
between the Republic of Finland and
the Republic of Latvia on Social
Security**

Republiken Finland och republiken Lettland, som önskar utveckla sitt nära samarbete inom området social trygghet och samordna rätten till social trygghet för dem som rör sig mellan republiken Finland och republiken Lettland har kommit överens om följande:

The Republic of Finland and the Republic of Latvia,

Being desirous of developing their close cooperation in the field of social security and coordinating the social security rights of persons moving between the Republic of Finland and the Republic of Latvia, have agreed as follows:

DEL 1

PART I

Allmänna bestämmelser

General provisions

Artikel 1

Article 1

Definitioner

Definitions

1. I denna överenskommelse avses med
- "fördragsslutande part" republiken Finland eller republiken Lettland,
  - "lagstiftning" de lagar, förordningar, bestämmelser och andra författningar som utfärdats med stöd av lagen och som gäller de i artikel 2 angivna sektorerna av de fördragsslutande parternas system för social trygghet,
  - "behörig myndighet" i republiken Finland social- och hälsovårdsministeriet och i republiken Lettland socialministeriet,
  - "inrättning" en myndighet eller inrättning eller ett organ som har till uppgift att tillämpa den lagstiftning som nämns i artikel 2,
  - "behörig myndighet" en inrättning som har till uppgift att bevilja förmåner enligt den lagstiftning som är tillämplig,
  - "förmån" alla kontantförmåner eller andra förmåner som förutsätts i den lagstiftning som anges i artikel 2; de på arbete baserade förmånerna enligt artikel 6 stycke 2 avser i republiken Finland på arbetsinkomsten baserade sjukdagpenningar och familjeförmåner, dagpenningar och pensioner inom olycksfallsförsäkringen liksom arbetspensioner och arbetslöshetsförmåner och i republiken Lettland sjukdoms- och moderskapsförmåner, lagstadgade pensioner, arbetslöshetsförmå-

1. For the purposes of this Agreement:
- "Contracting Party" means the Republic of Finland or the Republic of Latvia;
  - "legislation" means the laws, decrees, regulations and other statutory instruments relative to the social security schemes of the Contracting Parties specified in Article 2;
  - "competent authority" means, as regards the Republic of Finland: the Ministry of Social Affairs and Health and, as regards the Republic of Latvia: the Ministry of Welfare;
  - "institution" means the authority, institution or body responsible for administering the legislation specified in Article 2;
  - "competent institution" means the institution which is responsible for providing benefits under the applicable legislation;
  - "benefit" means any payment in cash or other benefit under the legislation defined in Article 2; the benefits based on employment referred to in paragraph 2 of Article 6 are, as regards the Republic of Finland: sickness allowances and parents' benefits based on earned income, employment accident insurance allowances and employment accident pensions as well as employment pensions and unemployment benefits and, as regards the Republic of Latvia: sickness and mater-

ner, ersättningar (förmåner) på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar liksom begravningsbidrag,

g) "sjukvård" i republiken Finland offentliga hälsovårdstjänster och sjukvårdersättningar som betalas enligt sjukförsäkringslagen samt i republiken Lettland tjänster inom den statsgaranterade hälso- och sjukvården,

h) "föräldraförmån" i republiken Finland moderskaps-, faderskaps- och föräldrapeningar enligt sjukförsäkringslagen och i republiken Lettland moderskapsförmåner,

i) "familjeförmån" i republiken Finland barnbidrag och moderskapsunderstöd och i republiken Lettland födelseunderstöd, vårdpeng för barn och familjeunderstöd,

j) "försäkringsperiod" arbets- eller företagsperioder eller betalnings- eller boendeperioder i överensstämmelse med hur de definierats eller erkänts som försäkringsperioder i den lagstiftning enligt vilken de har fullgjorts eller anses vara fullgjorda, eller andra motsvarande perioder som enligt den fördragsslutande partens lagstiftning likställs med försäkringsperioder,

k) "återstående tid" i republiken Finland tiden mellan pensionsfallet och pensionsåldern,

l) "boende" i fråga om republiken Finland att personen i fråga har sin egentliga bostad och sitt hem i Finland och att han kontinuerligt huvudsakligen vistas i Finland, och i fråga om republiken Lettland att personen har sin boningsort inom republiken Lettlands territorium, inbegripet personer som har ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd för att vistas i republiken Lettland,

m) "sysselsättning" i fråga om republiken Finland en verksamhet på basis av vilken en person anses vara en i lagstiftningen om arbetspensionssystemet avsedd arbetstagarare eller företagare och vid tillämpning av artikel 25 en verksamhet som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och i fråga om republiken Lettland en verksamhet på basis av vilken en person anses vara en arbetstagarare eller företagare under den tid socialskyddsavgifter betalts,

n) "familjemedlem" i fråga om republiken Finland make och barn som inte har fyllt 18 år samt barn under 25 år som studerar på

nity benefits, state pensions, unemployment benefits, compensations (benefits) in case of work injuries and occupational diseases as well as funeral grants;

g) "medical care" means, as regards the Republic of Finland: public health care services and refunds of medical expenses under the Sickness Insurance Act and, as regards the Republic of Latvia: scope of state guaranteed health care services;

h) "parents' benefit" means, as regards the Republic of Finland: maternity, paternity and parents' allowances under the Sickness Insurance Act and, as regards the Republic of Latvia: maternity benefits;

i) "family benefit" means, as regards the Republic of Finland: child allowances and maternity grants and, as regards the Republic of Latvia: birth grant, child care allowances and family state allowances;

j) "period of insurance" means a period of employment or self-employment, of contributions or residence, as defined or recognized as a period of insurance in the legislation under which such period has been or is deemed to have been completed, or any similar period insofar as it is recognized in the legislation of a Contracting Party as equivalent to a period of insurance;

k) "future period" means, as regards the Republic of Finland: the period between the contingency and pensionable age;

l) "residing" means, as regards the Republic of Finland: that the person is permanently resident and has his home in Finland and that he mainly stays in Finland and, as regards the Republic of Latvia: that a person has his place of residence in the territory of the Republic of Latvia, including a person who has a residence permit whether temporary or permanent to stay in the Republic of Latvia;

m) "employment" means, as regards the Republic of Finland: activity which is the basis for considering a person employed or self-employed under the legislation concerning the Employment Pension Scheme and, for the purposes of Article 25, activity under the Unemployment Allowances Act and, as regards the Republic of Latvia: activity which is the basis for considering a person employed or self-employed while social security contributions have been made;

n) "family member" means, as regards the Republic of Finland: spouse and any child under 18 years of age as well as children

heltid eller får yrkesutbildning och i fråga om republiken Lettland make och barn som inte har fyllt 18 år samt barn under 24 år som studerar på heltid.

2. Övriga begrepp och uttryck i denna överenskommelse har den betydelse de har givits i den ifrågavarande fördragsslutande partens tillämpliga lagstiftning.

3. I denna överenskommelse avses med hänvisning till "artikel" en artikel i denna överenskommelse och med hänvisning till "stycke" hänvisningar till det stycke i de artiklar där hänvisningen görs.

under 25 years of age who are full-time students or students in vocational training and, as regards the Republic of Latvia: spouse and any child under 18 years of age as well as children under 24 years of age who are full-time students.

2. Other words and expressions used in this Agreement shall have the meanings respectively assigned to them in the applicable legislation of the Contracting Parties.

3. Any reference in this Agreement to an "Article" means an Article of this Agreement, and any reference to a "paragraph" is a reference to a paragraph of the Article in which the reference is made.

Artikel 2

Tillämplig lagstiftning

1. Denna överenskommelse tillämpas på de fördragsslutande parternas lagstiftning som

- A. i republiken Finland gäller
- a) offentliga hälsovårdstjänster,
  - b) sjukförsäkring, inbegripet föräldraförmåner,
  - c) arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet,
  - d) systemet för försäkring mot olycksfall och yrkessjukdomar,
  - e) arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
  - f) rehabiliteringspenning och av Folkpensionsanstalten anordnad rehabilitering till den del det är fråga om tillämpning av artiklarna 7—9,
  - g) handikappbidrag, vårdbidrag för barn och arbetsmarknadsstöd till den del det är fråga om tillämpning av artiklarna 7—9,
  - h) barnbidrag och moderskapsunderstöd och
  - i) arbetsgivares socialskyddsavgift,

B. i republiken Lettland gäller

- a) lagstadgade pensioner, inbegripet ålderspensioner, invalidpensioner, familjepensioner och pensioner gällande särskild service,
- b) lagstadgade socialskyddsstöd,
- c) sjukdoms- och moderskapsförmåner
- d) försäkring mot olycksfall och yrkessjukdomar,

Article 2

Applicable legislation

1. This Agreement shall apply to the legislation governing:

- A. As regards the Republic of Finland:
- a) public health care services;
  - b) sickness insurance including parents' benefits;
  - c) the Employment Pension Scheme and the National Pension Scheme;
  - d) the Employment Accident and Occupational Diseases Insurance Scheme;
  - e) unemployment benefits under the Unemployment Allowances Act;
  - f) rehabilitation allowance and rehabilitation provided by the Social Insurance Institution, as far as the application of Articles 7—9 is concerned;
  - g) disability allowance, child care allowance and labour market support, as far as the application of Articles 7—9 is concerned;
  - h) child allowances and maternity grants, and
  - i) employer's social security contributions.

B. As regards the Republic of Latvia:

- a) state pensions including old-age pensions, disability pensions, survivor's pensions and special service pensions;
- b) state social security allowances;
- c) sickness and maternity benefits;
- d) work injuries and occupational diseases insurance;

- e) arbetslöshetsförmåner,
- f) familjeförmåner,
- g) sjukvård,
- h) begravningsbidrag och
- i) socialskyddsavgifter.

2. Om inte de fördragsslutande parterna avtalar om något annat, tillämpas denna överenskommelse även på den framtida lagstiftning som kodifierar, ersätter, ändrar eller kompletterar den lagstiftning som nämns i stycke 1.

3. I samband med att överenskommelsen träder i kraft underrättar de behöriga myndigheterna varandra om den lagstiftning som gäller de sektorer av social trygghet som nämns i stycke 1. Därefter underrättar de behöriga myndigheterna varandra årligen före utgången av februari månad om ändringar som föranleds av lagstiftning som dittills trätt i kraft.

4. Vid tillämpningen av denna överenskommelse beaktas inte internationella avtal som de fördragsslutande parterna ingått eller någondera fördragsslutande partens lagstiftning som följer av verkställandet av ett internationellt avtal.

- e) unemployment benefits;
- f) family benefits;
- g) medical care;
- h) funeral grants, and
- i) social security contributions.

2. Unless otherwise agreed between the Contracting Parties, this Agreement shall also apply to future legislation codifying, replacing, amending or complementing the legislation referred to in paragraph 1.

3. At the entry into force of this Agreement the competent authorities shall notify each other of their legislation in the fields of social security referred to in paragraph 1. After that, every year before the end of February, the competent authorities shall notify each other of the amendments to their respective legislations which have entered into force by that time.

4. The application of this Agreement shall not be affected by international agreements concluded by the Contracting Parties, or by such legislation of a Contracting Party that has been promulgated for the implementation of an international agreement.

Artikel 3

Personer på vilka överenskommelsen tillämpas

Denna överenskommelse tillämpas på alla dem som omfattas eller har omfattats av den lagstiftning som avses i artikel 2 samt på deras familjemedlemmar och förmånstagare, om de härleder sin rätt från dem.

Artikel 4

Jämlik behandling

1. Om inte något annat följer av stycke 3 och artikel 16 har följande personer som bor på en fördragsslutande parts territorium samma rättigheter och skyldigheter enligt denna parts lagstiftning som partens egna medborgare:

- a) den andra fördragsslutande partens medborgare,
- b) flyktingar som avses i konventionen av den 28 juli 1951 angående flyktingars rättsliga ställning och i det till konventionen anslutna protokollet av den 31 januari 1967,

Article 3

Persons covered by this Agreement

This Agreement shall apply to all persons who are or have been subject to the legislation referred to in Article 2, as well as to family members and survivors of such persons insofar as they derive their rights from those persons.

Article 4

Equal treatment

1. Subject to paragraph 3 and Article 16, the following persons shall, while residing in the territory of a Contracting Party, have the same rights and obligations under the legislation of a Contracting Party as nationals of that Contracting Party:

- a) nationals of the other Contracting Party;
- b) refugees, as referred to in the Convention relating to the Status of Refugees of 28 July 1951 and the Protocol of 31 January 1967 to that Convention;

c) familjemedlemmar och förmånstagare som härleder sin rätt från personer som anges i punkterna a och b.

2. För republiken Finlands del tillämpas bestämmelserna i stycke 1 även på statslösa personer som avses i konventionen av den 28 september 1954 angående statslösa personers ställning, på villkor att dessa bor på en fördragsslutande parts territorium.

3. Denna artikel tillämpas inte när det är fråga om tillämpning av 1 § i övergångsbestämmelserna i lagen gällande lagstadgade pensioner i republiken Lettland.

Artikel 5

Betalning av förmåner utomlands

1. Om inte något annat följer av stycke 3 och artikel 16 får inte pensioner och förmåner som beviljats ur andra pensionssystem liksom pensioner och kontantförmåner som betalas på basis av olycksfall eller yrkesjukdom inte minskas, ändras, avbrytas eller dras in på grund av att personen i fråga bor på den andra fördragsslutande partens territorium.

2. Om inte något annat följer av stycke 3 betalas pensioner enligt föregående stycke till den andra fördragsslutande partens medborgare bosatta på en tredje stats territorium på samma villkor som enligt den fördragsslutande partens lagstiftning till den fördragsslutande partens medborgare bosatta på en tredje stats territorium.

3. Bestämmelserna i styckena 1 och 2 tillämpas inte i fråga om arbetslöshetspension, deltidspension, bostadsstöd för pensionstagare i Finland eller i fråga om lagstadgade socialskyddsstöd i Lettland.

DEL II

Bestämmelser om tillämplig lagstiftning

Artikel 6

Huvudregler

1. Om inte något annat följer av stycke 2 och artiklarna 7—9 omfattas en person som är sysselsatt på den ena fördragsslutande partens territorium av denna fördragsslutan-

c) family members and survivors of the persons mentioned under sub-paragraphs a—b with regard to rights which they derive from such persons.

2. The provisions of paragraph 1 shall in regard to the Republic of Finland also apply to stateless persons referred to in the Convention relating to the Status of Stateless persons of 28 September 1954, provided that they reside in the territory of a Contracting Party.

3. This Article shall not apply when implementing paragraph 1 of the transitional provisions of the Act on State Pensions of the Republic of Latvia.

Article 5

Export of benefits

1. Subject to paragraph 3 and Article 16, pensions and other benefits under the pension schemes as well as pensions and cash benefits due to employment accidents and occupational diseases shall not be reduced, altered, suspended or withdrawn because the person concerned resides in the territory of the other Contracting Party.

2) Subject to paragraph 3, the pensions referred to in the preceding paragraph shall be payable to nationals of the other Contracting Party residing in the territory of a third State on the same conditions as those applicable under the legislation of the Contracting Party concerned to its own nationals residing in the territory of a third State.

3) The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply to Finnish unemployment pensions, part-time pensions or pensioners' housing allowances and Latvian state social security allowances.

PART II

Provisions on applicable legislation

Article 6

Main rules

1. Subject to paragraph 2 and Articles 7—9, a person employed in the territory of a Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party, irres-

de parts lagstiftning, oberoende av på vilken fördragsslutande parts territorium han eller hon bor. Andra personer omfattas av den fördragsslutande partens lagstiftning, om de bor på denna fördragsslutande parts territorium.

2. En person som bor på den ena fördragsslutande partens territorium och är sysselsatt på de båda fördragsslutande parternas territorium har rätt till förmåner som beviljas på basis av boende endast i enlighet med den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium han eller hon bor. De på arbetet baserade förmånerna bestäms enligt de båda fördragsslutande parternas lagstiftning.

3. De fördragsslutande parterna underrättar varandra om den tidpunkt från och med vilken en person har omfattats av den fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 7

Undantag

1. En person som

a) står i arbetsförhållande till en sådan arbetsgivare vars hemort är belägen på den ena fördragsslutande partens territorium och

b) omfattas av denna fördragsslutande parts lagstiftning, och

c) utsänds till den andra fördragsslutande partens territorium för att för samma arbetsgivare eller för en sådan arbetsgivare som är bunden till denna arbetsgivare utföra ett arbete som varar högst tre år,

omfattas fortfarande av den förstnämnda fördragsslutande partens lagstiftning som om han eller hon fortfarande hade varit bosatt och arbetat inom dess territorium.

2. Personer som tillhör den resande personalen i transportföretag som bedriver verksamhet på bägge fördragsslutande parternas territorium omfattas av den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium företaget har sin hemort.

3. a) Manskaper på ett fartyg omfattas av den fördragsslutande parts lagstiftning under vars flagg fartyget seglar.

b) Om ett fartyg som seglar under den ena fördragsslutande partens flagg hyrs ut huvudsakligen utan manskaper till ett rederi på den andra fördragsslutande partens territorium, gäller bestämmelsen i punkt a i detta stycke endast den som är anställd hos fartygets ägare eller den arbetsgivare som denna anlitar. En person som är anställd hos rede-

pective of in whose territory he resides. Other persons shall be subject to the legislation of a Contracting Party, if they reside in the territory of that Contracting Party.

2. A person residing in the territory of one Contracting Party who is employed in the territories of both Contracting Parties is entitled to the residence-based benefits only under the legislation of the Contracting Party in whose territory he resides. The benefits based on employment are determined according to the legislation of both Contracting Parties.

3. The Contracting Parties shall inform each other of the date on which a person has become subject to the legislation of that Contracting Party.

Article 7

Exceptions

1. A person who

a) is employed by an employer whose registered place of business is in the territory of a Contracting Party, and

b) is subject to the legislation of that Contracting Party, and

c) is sent to work in the territory of the other Contracting Party for the same employer or a related employer for a period not exceeding 3 years

shall continue to be subject to the legislation of the former Contracting Party as if he would be resident and employed in the territory of that Contracting Party.

2. The travelling personnel of a transport undertaking operating in the territories of both Contracting Parties shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory the undertaking has its registered place of business.

3. a) The crew of a vessel shall be subject to the legislation of the Contracting Party whose flag it flies.

b) If a vessel flying the flag of a Contracting Party is hired out mainly without the crew to a shipping company in the territory of the other Contracting Party, the provision of sub-paragraph a) of this paragraph shall apply only to a person who is employed by the owner of the vessel or by an employer used by the owner. Persons employed by a

riet eller en arbetsgivare som rederiet anlitar omfattas av den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium rederiet eller den arbetsgivare det anlitar har sin hemort.

4. a) Personer som tillhör personalen vid en fördragsslutande parts diplomatiska eller konsulära beskickning omfattas av den ut-sändande fördragsslutande partens lagstiftning på villkor att de är denna fördragsslutande parts medborgare.

b) På den administrativa och tekniska personalen och tjänstepersonalen vid en fördragsslutande parts diplomatiska beskickning liksom på en konsulär myndighets anställda och tjänstepersonal tillämpas artikel 6 stycke 1. De kan dock välja att omfattas av den fördragsslutande parts lagstiftning vid vars diplomatiska beskickning eller konsulära myndighet de tjänstgör, om de är denna fördragsslutande parts medborgare. Valet skall göras inom sex månader från den dag denna överenskommelse träder i kraft eller sysselsättningen i fråga börjar på den andra fördragsslutande partens territorium.

c) Bestämmelserna i punkt a i detta stycke tillämpas på motsvarande sätt på tjänstemän och personer som anses som sådana.

5. En studerande som omedelbart innan studierna inletts har omfattats av den ena fördragsslutande partens lagstiftning och som studerar på heltid eller får yrkesutbildning på den andra fördragsslutande partens territorium, omfattas fortfarande av den förstnämnda fördragsslutande partens lagstiftning, om inte något annat följer av bestämmelserna i artikel 6. I fråga om försäkring mot olycksfall och yrkessjukdom omfattas dock en studerande som i samband med studierna deltar i praktiska övningar på en fördragsslutande parts territorium av denna fördragsslutande parts lagstiftning.

Artikel 8

Undantag till artiklarna 6—7

1. De behöriga myndigheterna eller de organ de befullmäktigat kan avtala om undantag från bestämmelserna i artiklarna 6 och 7.

2. Om inte något annat följer av särskilda skäl, kan om undantag, inklusive tiden i arti-

shipping company or an employer used by it shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory the registered place of business of the shipping company or the employer used by it is situated.

4. a) The members of a diplomatic mission and the members of a consular post of a Contracting Party shall be subject to the legislation of the sending Contracting Party, provided that they are nationals of that Contracting Party.

b) The administrative and technical staff and the service personnel of a diplomatic mission as well as the employees and service personnel of a consular post of a Contracting Party shall be subject to the provisions of paragraph 1 of Article 6. They may, however, opt to be subject to the legislation of the Contracting Party by which diplomatic mission or consular post they are employed, provided that they are nationals of that Contracting Party. The choice shall be made within 6 months after the entry into force of this Agreement or after the beginning of the employment in the territory of the other Contracting Party.

c) The provisions of sub-paragraph a) of this paragraph shall apply similarly to civil servants and persons treated as such.

5. A student who immediately prior to the beginning of his studies has been subject to the legislation of a Contracting Party, and who is a full-time student or in vocational training in the territory of the other Contracting Party, shall remain subject to the legislation of the former Contracting Party, unless otherwise provided in Article 6. In regard to employment accident insurance and occupational diseases insurance a student participating in practical training in connection with his studies in the territory of a Contracting Party shall, however, be subject to the legislation of that Contracting Party.

Article 8

Exceptions to Articles 6—7

1. Exceptions to the provisions of Articles 6 to 7 shall be agreed upon by the competent authorities or the bodies authorized by them.

2. Unless there are special reasons for doing otherwise, no exceptions may be ag-

kel 7 stycke 1, inte avtalas för en längre tid än fem år.

reed upon for a period longer than 5 years, including the period provided in paragraph 1 of Article 7.

Artikel 9

Article 9

Tillämpning av artiklarna 6—8 på familjemedlemmar

Application of Articles 6—8 to family members

1. Medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll som en sådan arbetstagare som avses i artikel 7 stycke 1 omfattas av samma fördragsslutande parts lagstiftning som arbetstagaren.

1. The family members accompanying an employee referred to in paragraph 1 of Article 7, and living with him in the same household, shall be subject to the legislation of the same Contracting Party as the employee.

2. Medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll som en sådan person som avses i artikel 7 stycke 4 punkt a och c samt stycke 5 omfattas av samma fördragsslutande parts lagstiftning som personen i fråga.

2. The family members accompanying a person referred to in paragraph 4 a) and c) and paragraph 5 of Article 7, and living with him in the same household, shall be subject to the legislation of the same Contracting Party as the person referred to above.

3. När avtal enligt artikel 8 ingås om undantag till artiklarna 6 och 7, omfattas medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll av samma fördragsslutande parts lagstiftning som den person som undantaget gäller, om inte något annat bestäms om familjemedlemmarna i denna överenskommelse.

3. When agreeing on the exceptions under Article 8 from the provisions of Articles 6 and 7, the persons accompanying the employee, and living with him in the same household, shall be subject to the legislation of the same Contracting Party in regard to which the exception has been agreed on, unless there are other provisions on family members in this Agreement.

4. Bestämmelserna i styckena 1, 2 och 3 tillämpas inte om en familjemedlem på grundval av sitt eget arbete omfattas av den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

4. The provisions of paragraphs 1, 2 and 3 shall not apply, if the family member on the basis of his own employment is subject to the legislation of the other Contracting Party.

Artikel 10

Article 10

Försäkringspremier

Insurance contributions

Försäkringspremier som gäller en arbetstagare eller en företagare betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som arbetstagaren eller företagaren enligt denna överenskommelse omfattas av på grundval av sitt eget arbete från och med den första arbetsdagen. De försäkringspremier som ansluter sig till detta arbete och de inkomster som erhållits därav betalas inte enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Any insurance contributions concerning an employed or self-employed person shall be payable according to the legislation of the Contracting Party subject to whose legislation he is according to this Agreement on the basis of his own employment starting from the first day of employment. The insurance contributions related to that work and income from it shall not be payable under the legislation of the other Contracting Party.

DEL III

Särskilda bestämmelser som gäller olika grupper av förmånstagare

Sjukförmåner, föräldraförmåner och sjukvård

Artikel 11

Beaktande av försäkrings- och förmånsperioder

1. Vid fastställande av rätten till sjuk- eller föräldraförmån beaktas vid behov de försäkringsperioder och förmånsperioder som fullgjorts på den andra fördragsslutande partens territorium, i den mån de inte sammanfaller.

2. När stycke 1 tillämpas förutsätts dessutom att personen i enlighet med den fördragsslutande partens lagstiftning har fullgjort en försäkringsperiod på minst fyra veckor omedelbart före den första dagen av sjuk- eller föräldraförmånsperioden enligt denna fördragsslutande parts lagstiftning.

Artikel 12

Sjukvårdsbestämmelser

1. Om en person som bor på den ena fördragsslutande partens territorium på grund av sitt hälsotillstånd är i behov av omedelbar sjukvård då han tillfälligt vistas på den andra fördragsslutande partens territorium, har han eller hon rätt till dylik sjukvård på samma villkor som de som bor på denna fördragsslutande parts territorium.

2. Med undantag av nödsituationer tillämpas bestämmelserna i det föregående stycket inte på beviljande av proteser, viktiga hjälpmedel eller andra betydande sjukvårdsförmåner som räknas upp i det verkställighetsavtal som avses i artikel 27

3. Bestämmelserna i stycke 1 tillämpas inte på personer som reser till den andra fördragsslutande partens territorium i syfte att få sjukvård..

4. En person som bor på den ena fördragsslutande partens territorium men som på grundval av artikel 6 omfattas av den andra

PART III

Special provisions concerning the various categories of benefits

Sickness benefits, parents' benefits and medical care

Article 11

Taking into account periods of insurance and periods of entitlement to benefits

1. When determining the entitlement to sickness or parents' benefits, periods of insurance and periods of entitlement to benefits completed in the territory of the other Contracting Party shall, to the extent necessary, be taken into account, provided that they are not overlapping.

2. For the implementation of paragraph 1, it is furthermore required that a person has completed periods of insurance under the legislation of a Contracting Party amounting to at least 4 weeks immediately before the first day of the sickness benefits period or parents' benefits period under the legislation of that Contracting Party.

Article 12

Provision of medical care

1. If a person resident in the territory of one Contracting Party needs immediate medical care during a temporary stay in the territory of the other Contracting Party, he shall be entitled to receive such medical care on the same conditions that apply to residents of that other Contracting Party.

2. Except for emergencies, the provisions of paragraph I shall not apply to granting prostheses, major aid devices or other substantial benefits related to medical care specified in the Administrative Arrangement referred to in Article 27.

3. The provisions of paragraph 1 shall not apply to persons who go to the territory of the other Contracting Party for the purpose of receiving medical care.

4. When a person residing in the territory of a Contracting Party is subject to the legislation of the other Contracting Party in ac-

fördragsslutande partens lagstiftning, har rätt till sjukvård även i bosättningslandet.

5. En person som får pension enligt en fördragsslutande parts lagstiftning får sjukvård på den fördragsslutande parts territorium där han eller hon bor.

Artikel 13

Rätten till sjukvård för anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar, deras familjemedlemmar samt vissa andra persongrupper

1. Bestämmelserna i artikel 12 styckena 1 och 2 tillämpas även på personer som hör till den ena fördragsslutande partens diplomatiska eller konsulära personal på den andra fördragsslutande partens territorium samt på deras familjemedlemmar som bor i samma hushåll.

2. Den ena fördragsslutande partens beskickning, som avses i föregående stycke, kan komma överens om mera omfattande sjukvårdsförmåner med den andra fördragsslutande partens verksamhetsenhet för sjukvård.

3. Bestämmelserna i artikel 12 styckena 1 och 2 tillämpas även på personer som på grundval av bestämmelserna i artiklarna 7–9 omfattas av den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 14

Ersättning av kostnaderna för sjukvård mellan de fördragsslutande parterna

Kostnaderna för den sjukvård som lämnats enligt bestämmelserna i artikel 12 styckena 1 och 2 och i artikel 13 styckena 1 och 3 ersätts mellan de fördragsslutande parterna på det sätt som närmare bestäms i det verkställighetsavtal som avses i artikel 27.

Ålders-, invalid- och familjepensioner

Artikel 15

Beviljande av pensioner

De fördragsslutande parternas behöriga inrättningar tillämpar det egna landets lag-

cordance with Article 6, he is entitled to medical care also in the territory of the Contracting Party where he resides.

5. A person who is receiving a pension under the legislation of a Contracting Party is entitled to medical care in the territory of the Contracting Party where he resides.

Article 13

Entitlement to medical care of those employed in a diplomatic mission or consular post, their family members and certain other categories of people

1. The provisions of paragraphs 1 and 2 of Article 12 shall apply in the territory of one Contracting Party to the staff members of the diplomatic mission or consular post of the other Contracting Party, as well as to their family members living in the same household.

2. The mission or post of the Contracting Party referred to in the preceding paragraph may agree on more extensive benefits related to medical care with a care establishment of the other Contracting Party.

3. The provisions of paragraphs 1 and 2 of Article 12 shall also apply to persons who, on the basis of the provisions of Articles 7–9, are subject to the legislation of the other Contracting Party.

Article 14

Reimbursement of costs of medical care between the Contracting Parties

The costs of benefits related to medical care provided in accordance with the provisions of paragraphs 1 and 2 of Article 12 and paragraphs 1 and 3 of Article 13 shall be reimbursed between the Contracting Parties as determined in greater detail in the Administrative Arrangement referred to in Article 27.

Old-age, disability and survivors' pensions

Article 15

Granting of pensions

When granting pensions on the basis of this Agreement, the competent institutions of

stiftning när de beviljar pension på grundval av denna överenskommelse.

the Contracting Parties shall apply their respective legislations.

Artikel 16

Article 16

Särskilda bestämmelser om gäller folkpensionssystemet i Finland

Special provisions applicable to the Finnish National Pension Scheme

1. En på en fördragsslutande parts territorium bosatt persons rätt till pension enligt folkpensionslagen och familjepensionslagen samt utbetalningen av pensionen fastställs utan hinder av artikel 4 och artikel 5 styckena 1 och 2 i enlighet med denna artikel.

1. Notwithstanding Article 4 and paragraphs 1 and 2 of Article 5, the entitlement to and the payment of benefits under the legislation concerning national pensions and survivors' pensions shall be determined according to this Article.

2. En fördragsslutande parts medborgare som bor på någondra av de fördragsslutande parternas territorium har rätt till

2. A national of a Contracting Party residing in the territory of a Contracting Party shall be entitled to:

a) ålderspension, om han eller hon efter att ha 16 år utan avbrott har bott minst tre år i republiken Finland,

a) an old-age pension, if he has been resident in the Republic of Finland for an unbroken period of at least 3 years after having reached the age of sixteen years;

b) efterlevandepension, om både den efterlevande och den avlidne sedan de fyllt 16 år bott minst tre år utan avbrott i Finland och om den avlidne var medborgare i någondra fördragsslutande parten och vid sin död bodde på någondra fördragsslutande partens territorium,

b) a widow's or widower's pension, if he and the deceased person had been resident in the Republic of Finland for an unbroken period of at least 3 years after having reached the age of sixteen years and the deceased was a national of a Contracting Party and resided in the territory of a Contracting Party at the time of death;

c) barnpension, om den avlidne var medborgare i någondra fördragsslutande parten och sedan han eller hon fyllt 16 år bott minst tre år utan avbrott i republiken Finland och vid sin död bodde på någondra fördragsslutande partens territorium.

c) an orphan's pension, if the deceased person was a national of a Contracting Party who had been resident in the Republic of Finland for an unbroken period of at least 3 years after having reached the age of sixteen years and who resided in the territory of a Contracting Party at the time of death.

Artikel 17

Article 17

Särskilda bestämmelser om finsk arbetspension

Special provisions applicable to the Finnish Employment Pension Scheme

1. Om rätten till pension förutsätter att försäkringsperioderna fullgörs, beaktas vid behov de försäkringsperioder som på grundval av eget arbete fullgjorts i republiken Lettland.

1. If the entitlement to a pension requires completion of insurance periods, the insurance periods completed in the Republic of Latvia on the basis of the person's own employment shall, to the extent necessary, be taken into account.

2. Rätten till pension på basis av återstående tid förutsätter att personen under året för pensionsfallet och under de tio kalenderår som omedelbart föregått detta i minst tolv kalendermånader utfört arbete som omfattas av den finska arbetspensionslagstiftningen.

2. For entitlement to a pension based on the future period the person shall have been subject to the Finnish Employment Pension Scheme for at least twelve calendar months during a period consisting of the year of contingency and the 10 calendar years preceding it.

3. Om en person inte uppfyller kravet på

3. If the person does not fulfill the re-

fem års boende enligt det finska arbetspensionssystemet, som gäller rätt till pension på basis av återstående tid, beaktas de försäkringsperioder som personen på grundval av eget arbete fullgjort i republiken Lettland, om de inte sammanfaller.

Artikel 18

Särskilda bestämmelser om det lagstadgade lettiska pensionssystemet

1. När rätten till pension enligt det lagstadgade pensionssystemet i Lettland fastställs, beaktas de försäkringsperioder som fullgjorts enligt finsk lagstiftning, om de inte sammanfaller.

2. Om en person på grundval av stycke 1 har rätt till ålderspension endast i republiken Lettland och om pensionen inte motsvarar minimibeloppet, höjs pensionen så att den motsvarar minimipensionen enligt lagstiftningen i Lettland, om personen har omfattats av det lagstadgade lettiska pensionssystemet i minst tolv kalendermånader. Pensionen justeras efter det att den andra fördragsslutande parten har beviljat pensionen.

3. Rätten till invalid- eller familjepension förutsätter att personen har omfattats av det lagstadgade lettiska pensionssystemet i minst tolv kalendermånader.

Artikel 19

Särskilda bestämmelser om det lagstadgade lettiska socialskyddsstödet

När rätten till lagstadgat lettiskt socialskyddsstöd fastställs, beaktas de boendeperioder som fullgjorts i republiken Finland, om personen i fråga har bott i republiken Lettland under de tolv månader som omedelbart föregår ansökan om stöd eller vårdnadshavaren hade bott i republiken Lettland under de tolv månader som omedelbart föregick dödsfallet.

quirement of 5 years' residence under the Finnish employment pension legislation for entitlement to a pension based on the future period, the insurance periods completed in the Republic of Latvia on the basis of the person's own employment shall be taken into account, provided that they are not overlapping.

Article 18

Special provision applicable to the Latvian State Pensions Scheme

1. For the purposes of determining eligibility for pensions under the Latvian State Pensions Scheme, the insurance periods completed under the Finnish Employment Pension Scheme shall be taken into account, provided that they are not overlapping.

2. If the person is entitled to an old-age pension based on paragraph 1 only in the Republic of Latvia and the amount of the pension benefit does not reach the minimum amount, the pension shall be increased to a minimum pension benefit according to Latvian legislation, provided that the person has been subject to the Latvian state pension scheme for at least twelve calendar months. The pension benefit shall be redetermined after the other Contracting Party has granted a pension.

3. For entitlement to a disability or survivor's pension the person shall have been subject to the Latvian state pension scheme for at least twelve calendar months.

Article 19

Special provisions applicable to the Latvian state social security allowance

For the purposes of determining eligibility for Latvian state social security allowance, periods of residence completed in the Republic of Finland shall be taken into account, provided that the person has been residing in the Republic of Latvia for the last twelve months immediately before claiming the allowance or the deceased breadwinner has been residing in the Republic of Latvia for the last twelve months immediately before death.

Yrkessjukdomar och olycksfall i arbetet

Occupational diseases and employment accidents

Artikel 20

Article 20

Tillämplig lagstiftning

Applicable legislation

Rätten till förmåner på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar bestäms enligt den lagstiftning som var tillämplig på förmånstagaren vid tidpunkten för olycksfallet, såsom bestäms i artiklarna 6—8.

The right to benefits due to an accident at work and an occupational disease shall be determined according to the legislation applying to the beneficiary at the time of the accident, as provided in Articles 6—8.

Artikel 21

Article 21

Yrkessjukdomar

Occupational diseases

1. Om en person som har fått en yrkessjukdom enligt bägge fördragsslutande parter lagstiftning har utövat sådan sysselsättning som sannolikt har förorsakat sjukdomen, skall de förmåner som personen i fråga eller hans eller hennes efterlevande kan yrka på beviljas endast på grundval av den sistnämnda fördragsslutande partens lagstiftning.

1. When a person who has contracted an occupational disease has, under the legislation of both Contracting Parties, pursued an activity likely to cause this disease, the benefits that he or his survivors may claim shall be awarded exclusively under the legislation of the last of these Contracting Parties.

2. Om rätt till förmåner enligt den sistnämnda fördragsslutande partens lagstiftning inte föreligger, skall den behöriga inrättningen i nämnda fördragsslutande part överlåta ansökan till vederbörande inrättning i den förstnämnda parten, vilken inrättning undersöker ansökan på grundval av sin egen lagstiftning.

2. However, if there is no entitlement to benefits under the legislation of the last Contracting Party, the claim shall be referred by the institution of that Party to the institution of the first Contracting Party, which shall study the case under the terms of its legislation.

Artikel 22

Article 22

Invaliditetsgrad

Degree of disability

Om det enligt någondera fördragsslutande partens lagstiftning uttryckligen eller indirekt förutsätts att tidigare olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar skall beaktas när invaliditetsgraden fastställs, skall denna fördragsslutande parts behöriga inrättning även beakta tidigare olycksfall i arbetet och tidigare yrkessjukdomar som kan hänföras till arbete som utförts medan personen i fråga omfattades av den andra fördragsslutande partens lagstiftning, på samma sätt som om den förstnämnda partens lagstiftning hade varit tillämplig.

If the legislation of one Contracting Party explicitly or implicitly provides that previous employment accidents or occupational diseases are taken into consideration when determining the degree of disability, the competent institution of that Contracting Party shall also take into consideration the previous employment accidents or occupational diseases sustained while under the legislation of the other Contracting Party, as if the legislation of the first Contracting Party had been applicable.

Artikel 23

Förvärrad yrkessjukdom

Om en yrkessjukdom för vilken en person får eller har fått förmåner på grundval av någondera fördragsslutande partens lagstiftning förvärras skall följande regler tillämpas:

a) Om personen i fråga under den tid som han eller hon erhållit förmån inte inom ramen för den andra fördragsslutande partens lagstiftning har arbetat i ett yrke som kan förorsaka eller förvärpa sjukdomen, skall den förstnämnda partens behöriga inrättning, med hänsyn till försämringen, i enlighet med sin tillämpliga lagstiftning stå för kostnaderna på grund av förmånen.

b) Om personen i fråga under den tid som han eller hon erhållit förmån har haft sådan sysselsättning inom ramen för den andra fördragsslutande partens lagstiftning, skall den förstnämnda fördragsslutande partens behöriga inrättning utan hänsyn till försämringen stå för kostnaderna på grund av förmånen i enlighet med sin tillämpliga lagstiftning. Den andra fördragsslutande partens behöriga inrättning skall i enlighet med sin tillämpliga lagstiftning medge personen i fråga ett tillägg som motsvarar skillnaden mellan beloppet av den förmån som betalas efter försämringen och beloppet av den förmån som hade ansetts lämplig före försämringen, som om sjukdomen hade inträffat inom ramen för denna fördragsslutande parts lagstiftning.

Artikel 24

Sjukvård

1. Om en person som är försäkrad på grundval av någondera fördragsslutande partens lagstiftning är i behov av omedelbar sjukvård på grund av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom som inträffat på den andra fördragsslutande partens territorium, skall denna fördragsslutande parts inrättning tillhandahålla vården.

2. Den försäkringsinrättning som tillhandahåller vården skall stå för kostnaderna för den omedelbara sjukvård som ges med stöd av stycke 1.

Article 23

Aggravation of an occupational disease

In the event of aggravation of an occupational disease for which a person has received or is receiving benefit under the legislation of a Contracting Party, the following rules shall apply:

a) if the person concerned has not, while in receipt of benefits, been engaged in an occupation under the legislation of the other Contracting Party likely to cause or aggravate the disease in question, the competent institution of the first Contracting Party shall meet the cost of the benefits under the provisions of the legislation which it administers taking into account the aggravation;

b) if the person concerned, while in receipt of benefits, has pursued such an activity under the legislation of the other Contracting Party, the competent institution of the first Contracting Party shall meet the cost of the benefits under the legislation which it administers without taking the aggravation into account. The competent institution of the second Contracting Party shall grant a supplement to the person concerned, the amount of which shall be equal to the difference between the amount of benefits due after aggravation and the amount which would have been due prior to the aggravation under the legislation which it administers, as if the disease in question had occurred under the legislation of that Contracting Party.

Article 24

Medical care

1. When a person who is insured under the legislation of a Contracting Party needs necessary medical care as a consequence of an employment accident or occupational disease sustained in the territory of the other Contracting Party, such care shall be provided by the institution of that Contracting Party.

2. The cost of the necessary care provided in accordance with paragraph 1 shall be borne by the insurance institution providing it.

Utkomstskydd för arbetslösa

Unemployment benefits

Artikel 25

Article 25

Beaktande av försäkrings- och förmånsperioder

Taking into account periods of insurance and periods of entitlement to benefits

1. När rätten till arbetslöshetsförmån fastställs beaktas vid behov de sysselsättningsperioder som fullgjorts på den andra fördragsslutande partens territorium, om de inte sammanfaller. Då förutsätts dock att personen har varit sysselsatt på den fördragsslutande parts territorium enligt vars lagstiftning han eller hon söker förmånen, minst fyra veckor omedelbart före arbetslösheten, eller att arbetet har avsetts fortgå minst fyra veckor men har upphört tidigare av orsaker som inte beror på personen i fråga.

1. When determining the entitlement to an unemployment benefit, periods of employment completed in the territory of the other Contracting Party shall, to the extent necessary, be taken into account, provided that they are not overlapping. In that case it is, however, presupposed that the person concerned before submitting his claim for benefits under the legislation of that Contracting Party has been employed in the territory of that Contracting Party for at least 4 weeks immediately before his employment was terminated, or that the employment was intended to last at least 4 weeks but was terminated through no fault of the employed person before the expiration of that period.

2. Betalningstiden för förmåner som sökts på grundval av den ena fördragsslutande partens lagstiftning och stycke 1 förkortas med beaktande av sådana arbetslöshetsdagar, för vilka den andra fördragsslutande partens behöriga inrättning betalat arbetslöshetsförmån.

2. Any period of entitlement to benefits in accordance with the legislation of a Contracting Party or paragraph 1 shall be reduced taking into account such periods of unemployment for which the competent institution of the other Contracting Party has paid unemployment benefits.

Familjeförmåner

Family benefits

Artikel 26

Article 26

Utbetalning av förmåner

Payment of benefits

1. Barnbidrag och lettiska familjeunderstöd och vårdpeng för barn betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som barnet omfattas av den första dagen i månaden.

1. Child allowances and Latvian family state allowances and child care allowances shall be payable according to the legislation of the Contracting Party subject to whose legislation the child is on the first day of the month.

2. Om en förmån som avses i föregående stycke till följd av tillämpningen av denna överenskommelse eller en fördragsslutande parts lagstiftning skulle betalas av båda fördragsslutande parterna, betalas den endast enligt den fördragsslutande parts lagstiftning där barnet faktiskt bor.

2. If the benefit referred to in paragraph 1 due to the application of this Agreement or legislation of a Contracting Party would be payable from both Contracting Parties, it shall be payable only under the legislation of the Contracting Party where the child de facto resides.

3. Moderskapsunderstöd och födelseunderstöd för barn betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som modern omfattas av när barnet föds eller som adoptivföräldern omfattas av vid adoptionen.

3. Maternity grant and birth grant shall be payable according to the legislation of the Contracting Party subject to whose legislation the mother is at the child's birth, or subject to whose legislation the adoptive parent

DEL IV

Övriga bestämmelser

Artikel 27

Verkställighetsavtal och informationsutbyte

De behöriga myndigheterna

a) avtalar om förfarandet vid verkställigheten av denna överenskommelse genom ett verkställighetsavtal,

b) utbyter information om de åtgärder gällande tillämpningen av överenskommelsen som de vidtagit,

c) utbyter information om sådana ändringar i lagstiftningen som kan påverka tillämpningen av överenskommelsen, och

d) utser kontaktorgan för att underlätta tillämpningen av denna överenskommelse och göra den snabbare.

d) utbyter information om sådana ändringar i lagstiftningen som kan påverka tillämpningen av överenskommelsen, och

d) utser kontaktorgan för att underlätta tillämpningen av denna överenskommelse och göra den snabbare.

Artikel 28

Administrativt bistånd

Vid tillämpningen av denna överenskommelse bistår de myndigheter och inrättningar som verkställer dess bestämmelser varandra på samma sätt som om de tillämpade sin egen lagstiftning. Det administrativa biståndet är avgiftsfritt, om inte de behöriga myndigheterna avtalar om något annat beträffande ersättandet av vissa kostnader.

Artikel 29

Datasekretess

Alla uppgifter om privatpersoner som vid tillämpningen av denna överenskommelse lämnas av den ena fördragslutande parten till den andra är konfidentiella och de används endast för att verkställa överenskommelsen och den lagstiftning som hör till dess tillämpningsområde.

is at the time of the adoption.

PART IV

Miscellaneous provisions

Article 27

Administrative Arrangement and exchange of information

The competent authorities shall:

a) agree on the procedure for the implementation of this Agreement by means of an Administrative Arrangement;

b) exchange information concerning the measures taken for the application of this Agreement;

c) exchange information concerning all such changes in their respective legislation which may affect the application of this Agreement;

d) designate liaison bodies to facilitate and accelerate the implementation of this Agreement.

Article 28

Administrative assistance

The competent authorities and institutions of the Contracting Parties shall assist each other in implementing this Agreement as if they were enforcing their own legislation. This administrative assistance shall be free of charge, unless the competent authorities otherwise agree on reimbursement of certain costs.

Article 29

Data protection

Any data pertaining to a private person which are in the course of the application of this Agreement transmitted by one Contracting Party to the other shall be confidential and may be used exclusively for implementing this Agreement and the legislation to which this Agreement applies.

Artikel 30

Läkarundersökningar

1. Om en person på den ena fördragsslutande partens territorium har ansökt om eller får en förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning och det behövs en extra läkarundersökning, ordnar den förstnämnda partens behöriga inrättning en sådan undersökning, om den senare nämnda partens behöriga inrättning begär det. Den senare nämnda partens behöriga inrättning svarar för undersökningskostnaderna.

2. Den inrättning som den behöriga myndigheten i republiken Finland utser att på begäran av den behöriga myndigheten i republiken Lettland utföra läkarundersökningen likställs med den medicinska kommission som beslutar i frågor gällande arbetsförmåga i enlighet med lagstiftningen i republiken Lettland.

Artikel 31

Befrielse från skatter och avgifter

1. Om det i den ena fördragsslutande partens lagstiftning föreskrivs om befrielse från eller sänkning av skatter, stämpelskatter, rättegångs- eller registreringsavgifter i fråga om ansökningar eller handlingar, när det gäller tillämpningen av denna fördragsslutande parts lagstiftning, skall detta utsträckas till att gälla även ansökningar och handlingar som lämnas enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning eller enligt denna överenskommelse.

2. Handlingar och intyg som kommer i fråga vid tillämpningen av denna överenskommelse behöver inte bestyrkas av en diplomatisk eller konsulär myndighet.

Artikel 32

Inlämnande av ansökningar

1. En ansökan, anmälan eller besvärsskrift som inlämnats till den ena fördragsslutande partens behöriga inrättning anses vara samtidigt inlämnad även till den andra fördragsslutande partens behöriga inrättning.

2. En ansökan om förmåner som betalas

Article 30

Medical examinations

1. Where a person who is in the territory of either Contracting Party has claimed, or is receiving, benefit under the legislation of the other Contracting Party and an additional medical examination is necessary, the competent institution of the former Contracting Party shall arrange for such examination if the competent institution of the latter Contracting Party so requests. The cost of the examination shall be met by the competent institution of the latter Contracting Party.

2. An institution, appointed by the competent authority of the Republic of Finland to undertake a medical examination at the request of the competent authority of the Republic of Latvia, shall be treated as a medical commission for determination of the disablement questions under the legislation of the Republic of Latvia.

Article 31

Exemption from taxes and charges

1. Where the legislation of a Contracting Party provides that any claim or document is exempt, wholly or partly, from taxes, stamp duties, fees for court proceedings or registration fees, as far as the application of the legislation of that Contracting Party is concerned, the exemption shall be extended to apply also to claims and documents which are submitted under the legislation of the other Contracting Party or this Agreement.

2. Documents and certificates which are presented for the purposes of this Agreement shall be exempt from requirements for authentication by diplomatic or consular authorities.

Article 32

Submission of claims

1. Claims, notifications and appeals submitted to the competent institution of one Contracting Party shall be deemed to have been submitted to the competent institution of the other Contracting Party on the same date.

2. A claim for a benefit payable under the

med stöd av den ena fördragsslutande partens lagstiftning betraktas som en ansökan om motsvarande förmåner enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, om personen i fråga inom sex månader från inlämnandet av ansökningsblanketten enligt den förstnämnda fördragsslutande partens lagstiftning lämnar in en ansökan om motsvarande förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

3. Vid beräkning av höjning av pension eller annan förmån för dröjsmålstid enligt finsk lagstiftning anses ansökan vid tillämpningen av lagstiftningen angående dröjsmålshöjning ha blivit inlämnad när den jämte nödvändiga bilagor har anlänt till den behöriga finska inrättningen.

Artikel 33

Erkännande och verkställighet av domstolsbeslut och andra handlingar

1. Den ena fördragsslutande partens verkställbara domstolsbeslut som gäller den lagstiftning som är tillämplig i denna överenskommelse, ävensom verkställbara handlingar som gäller premier för en fördragsslutande parts inrättnings- eller myndigheters socialförsäkring och andra anspråk erkänns och verkställs på den andra fördragsslutande partens territorium.

2. Erkännande och verkställighet får vägras endast om detta skulle strida mot rättsordningen i den fördragsslutande part där beslutet eller handlingen borde erkännas och verkställas.

3. Vid verkställigheten tillämpas lagstiftningen i den fördragsslutande part där verkställigheten sker. Beslutet eller handlingen skall förses med intyg över dess verkställbarhet (verkställighetsklausul).

4. Fordringar som gäller den ena fördragsslutande partens inrättnings förfallna försäkringspremier har vid den andra fördragsslutande partens verkställighet samt vid konkurs- och ackordsförfarande samma förmånsrätt som motsvarande fordringar har på denna fördragsslutande parts territorium.

legislation of one Contracting Party shall be deemed to be a claim for the corresponding benefit payable under the legislation of the other Contracting Party, provided that the person concerned, within 6 months from submitting an application form under the legislation of the former Contracting Party, submits a claim for a corresponding benefit under the legislation of the latter Contracting Party.

3. Where, under the Finnish legislation, an additional amount is payable because of delay in processing a claim for a pension or other benefit, the claim shall, for the purposes of applying the provisions of the legislation concerning such an additional amount, be deemed to have been presented on the date when that claim, along with all necessary enclosures, has been received by the competent Finnish institution.

Article 33

Enforcement of decisions

1. Enforceable decisions by a tribunal of one Contracting Party, as well as enforceable documents issued by the authority or institution of one Contracting Party in respect of social insurance contributions and other claims, shall be recognized and enforced in the territory of the other Contracting Party.

2. The recognition and enforcement may be refused only where it would be incompatible with the legal principles of the Contracting Party where the recognition and enforcement is sought.

3. The enforcement procedure shall be in compliance with the legislation of the Contracting Party where it takes place. The decision or document shall be accompanied by a certificate indicating its enforceability (enforcement clause).

4. Overdue insurance contributions to the institution of the other Contracting Party shall in any enforcement procedure and bankruptcy procedure or enforced settlement in the territory of a Contracting Party have the same precedence as equivalent claims in the territory of that Contracting Party.

Artikel 34

Återkrav

1. Om en inrättning i den ena fördragsslutande parten har betalat mer i förmån till en förmånstagare än vad denna förmånstagare har rätt till, kan inrättningen enligt villkoren och begränsningarna i den lagstiftning den tillämpar begära att den andra fördragsslutande partens inrättning som betalar förmåner till förmånstagaren skall innehålla överbetalningen från det belopp som inrättningen betalar till förmånstagaren.

2. Om den ena fördragsslutande partens inrättning har betalat förskott för den tid som förmånstagaren har rätt till motsvarande förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, kan denna inrättning begära att den andra fördragsslutande partens inrättning innehåller ett belopp som motsvarar förskottet från det belopp som inrättningen betalar till förmånstagaren för samma tid.

3. Om en person har fått en socialvårdsförmån på den ena fördragsslutande partens territorium för den tid han eller hon har rätt till förmåner enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, kan den inrättning som lämnat socialvård, om denna har rätt till återbetalning av förmånstagarens förmån, begära att den andra fördragsslutande partens inrättning innehåller ett belopp som motsvarar socialvårdsförmånen från den förmån som den sistnämnda inrättningen betalar till denna person.

4. Inrättningen innehåller ett belopp som motsvarar den överbetalning, det förskott eller den socialvårdsförmån som avses i de föregående styckena enligt villkoren och begränsningarna i den lagstiftning som inrättningen tillämpar. Inrättningen överför det belopp som den på detta sätt innehållit till den inrättning hos den andra fördragsslutande parten som framställt anspråket.

Artikel 35

Språk som används vid tillämpningen

1. De fördragsslutande parternas myndigheter, inrättningar och kontaktorgan kan när de tillämpar överenskommelsen använda de fördragsslutande parternas officiella språk eller, på det sätt som definieras i det verkställighetsavtal som nämns i artikel 27, eng-

Article 34

Claims for recovery

1. If the institution of a Contracting Party has paid a beneficiary a sum exceeding the entitlement of that beneficiary, the institution may within the scope and terms of the applicable legislation request the institution of the other Contracting Party, which pays benefits to that beneficiary, to withhold a sum equivalent to the sum paid in excess from any benefit payable by the latter institution to the beneficiary.

2. If the institution of a Contracting Party has made advance payments for a period during which the beneficiary was entitled to equivalent benefits under the legislation of the other Contracting Party, the institution may request the institution of that other Contracting Party to withhold a sum equivalent to the advance payment from any benefit payable by the latter institution to the beneficiary for the same period.

3. If a person has received social assistance in the territory of a Contracting Party for a period during which he was entitled to benefits under the legislation of the other Contracting Party, the institution which had provided the social assistance may, if entitled to claim recovery of payments to a beneficiary, request the institution of the other Contracting Party to withhold a sum equivalent to the social assistance costs from any benefit payable by the latter institution to the person concerned.

4. The institution shall withhold any sum equivalent to a sum paid in excess, advance payment or social assistance referred to in the preceding paragraphs in compliance with the scope and terms of the applicable legislation. The institution shall transfer the sum it has withheld to the requesting institution of the other Contracting Party.

Article 35

Languages used in the application

1. The competent authorities, institutions and liaison bodies of the Contracting Parties may in the application of this Agreement use the official languages of the Contracting Parties or the English language, as specified in the Administrative Arrangement referred

elska.

2. Ansökningar, intyg, besvär eller andra handlingar som för tillämpningen av överenskommelsen lämnas till någondera av de fördragsslutande parternas myndigheter eller inrättningar kan inte lämnas oemottagna på grund av att de har avfattats på den fördragsslutande partens officiella språk eller på engelska.

Artikel 36

Valuta och betalningssätt

1. Förmåner enligt denna överenskommelse kan betalas i den fördragsslutande parts valuta vars behöriga inrättning erlägger betalningen.

2. Om någondera av de fördragsslutande parterna inför begränsningar i fråga om valutaväxling eller export, skall regeringarna i de båda fördragsslutande parterna omedelbart vidta behövliga åtgärder för att säkerställa överföringen av sådana penningbelopp som betalas med stöd av denna överenskommelse.

3. Om en person som vistas på den ena fördragsslutande partens territorium medges en förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, skall förmånen betalas på det sätt som den senare nämnda fördragsslutande partens behöriga inrättning anser ändamålsenligt.

Artikel 37

Biläggande av tvister

1. Tvister som uppstår om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse avgörs genom förhandlingar mellan de fördragsslutande parternas behöriga myndigheter.

2. Om samförstånd inte kan nås på det sätt som nämns i stycke 1, kan den ena fördragsslutande parten hänskjuta tvisten till en skiljedomstol, vars sammansättning och procedurregler de fördragsslutande parterna avtalar om sinsemellan. Skiljedomarna är slutliga och bindande för parterna.

to in Article 27.

2. The claims, certificates, appeals or other documents submitted to an authority or to an institution of a Contracting Party with a view to application of this Agreement shall not be rejected on the ground that they are written in an official language of the other Contracting Party or in English.

Article 36

Currency and method of payment

1. Payment of any benefit in accordance with this Agreement may be made in the currency of the Contracting Party whose competent institution makes the payment.

2. If provisions designed to restrict the exchange or exportation of currencies are introduced by either Contracting Party, the Governments of both Contracting Parties shall immediately take measures necessary to insure the transfer of sums payable under this Agreement.

3. Where a person in the territory of one Contracting Party is receiving a benefit under the legislation of the other Contracting Party, it shall be payable by whatever method the competent institution of the latter Contracting Party deems appropriate.

Article 37

Settlement of disputes

1. Any dispute arising between the Contracting Parties regarding the interpretation or application of this Agreement shall be settled in consultation between the competent authorities.

2. If no agreement is reached under paragraph 1, a Contracting Party may submit the dispute to a court of arbitration, whose composition and procedure shall be agreed upon by the Contracting Parties. The decisions of the court of arbitration shall be binding and final.

DEL V

PART V

Övergångs- och slutbestämmelser

Transitional and final provisions

Artikel 38

Article 38

Tillämpning av överenskommelsen på tiden före ikraftträdandet

Application of this Agreement to periods of time preceding its entry into force

1. Överenskommelsen ger inte rätt till förmån för tiden före ikraftträdandet.

1. This Agreement shall not confer any right to receive a payment of a benefit for any period before the date of entry into force of this Agreement.

2. Försäkrings- och förmånsperioder som har fullgjorts innan överenskommelsen trädde i kraft och som skall beaktas på grundval av en fördragsslutande parts lagstiftning, beaktas vid fastställandet av rätt till förmåner enligt denna överenskommelse.

2. When determining the right to benefits under this Agreement, any period of insurance and of entitlement to benefits completed before the entry into force of this Agreement shall be taken into account.

3. Överenskommelsen kan tillämpas även på försäkringsfall som inträffat före ikraftträdandet.

3. This Agreement may be applied even to contingencies that occurred before the entry into force of this Agreement.

4. Förmåner som beviljats före överenskommelsens ikraftträdande kan på ansökan justeras så, att de motsvarar bestämmelserna i denna överenskommelse. En sådan justering får inte leda till en minskning av förmånerna.

4. Benefits granted before the entry into force of this Agreement may upon application by the beneficiary be determined to comply with the provisions of this Agreement. Such a redetermination shall not result in any reduction in the amount of a benefit.

5. Om en person på grundval av boende har rätt till pension enligt en fördragsslutande parts lagstiftning för tiden före överenskommelsens ikraftträdande och för samma tid har rätt till arbetsbaserad pension enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, fastställs pensionen endast enligt den sistnämnda fördragsslutande partens lagstiftning som om han eller hon hade bott på denna fördragsslutande parts territorium.

5. If a person is entitled to a pension based on residence under one Contracting Party's legislation for a period prior to the entry into force of this Agreement, and for the same period has got an entitlement based on employment under the other Contracting Party's legislation, the pension shall be determined exclusively under the latter Contracting Party's legislation, as if he had been resident in its territory.

6. När bestämmelserna i artikel 7 stycke 1 tillämpas på en arbetstagare som utsänts till en fördragsslutande parts territorium före överenskommelsens ikraftträdande, anses den i artikeln avsedda sysselsättningen börja vid ikraftträdandet på villkor att på arbetstagaren under tiden för sysselsättningen tillämpats denna fördragsslutande parts all sådan socialskyddslagstiftning som räknas upp i artikel 2.

6. Where the provisions of paragraph 1 of Article 7 are applied to a person sent to work in the territory of a Contracting Party prior to the entry into force of this Agreement, the employment referred to in the said provisions shall be considered to begin on the date of entry into force of the Agreement, provided that the person during the employment has been subject to all branches of social security legislation applied by that Contracting Party.

7. Om en fördragsslutande parts inrättning före överenskommelsens ikraftträdande har beslutat att socialskyddslagstiftningen skall tillämpas på en person som avses i föregående stycke, omfattas personen fortfarande, i enlighet med beslutet, av den fördragsslutande partens lagstiftning utan det förfarande

7. If the institution of a Contracting Party has prior to the entry into force of the Agreement taken a decision to apply social security legislation to a person referred to in the preceding paragraph, that person shall in accordance with the decision continue to be subject to the legislation of the Contracting

som nämns i verkställighetsavtalet, om beslutet gäller högst tre år från överenskommelsens ikraftträdande.

8. Artikel 7 stycke 5 tillämpas på en studerande som inlett studier på någonda fördragsslutande partens territorium före överenskommelsens ikraftträdande, om studeranden har omfattats av den andra fördragsslutande partens lagstiftning omedelbart innan studierna inleddes.

Artikel 39

Överenskommelsens giltighet och uppsägning

1. Denna överenskommelse gäller tills vidare.

2. Vardera fördragsslutande parten kan när som helst säga upp överenskommelsen. Om överenskommelsen sägs upp, upphör den att gälla efter sex månader från den tidpunkt då uppsägningen på diplomatisk väg har meddelats den andra fördragsslutande parten.

3. Om denna överenskommelse upphör att gälla, fortsätter de rättigheter som erhållits på grundval av överenskommelsen att gälla.

Artikel 40

Ikraftträdande

Denna överenskommelse träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna på diplomatisk väg har underrättat varandra om att de konstitutionella villkoren för att överenskommelsen skall träda i kraft har uppfyllts.

Till bekräftelse härav har undertecknade, behörigen därtill befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse.

Party without a procedure specified in the Administrative Arrangement, provided that the decision will not be in force more than 3 years after the entry into force of the Agreement.

8. Paragraph 5 of Article 7 is applicable to a student who has begun his studies in the territory of a Contracting Party prior to the entry into force of this Agreement, provided that the student was subject to the legislation of the other Contracting Party immediately prior to beginning his studies.

Article 39

Validity and denunciation of the Agreement

1. This Agreement shall remain in force for an indefinite period.

2. Either Contracting Party may at any time denounce this Agreement. Such denunciation shall enter into force 6 months after the date of its notification to the other Contracting Party through the diplomatic channels.

3. If this Agreement is terminated, any right to benefits acquired in accordance with this Agreement shall be maintained.

Article 40

Entry into force

This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the month in which the Contracting Parties have notified each other through the diplomatic channels that they have complied with all constitutional requirements for the entry into force of this Agreement.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

Upprättad den 11 maj 1999 i två originallexemplar på finska, lettiska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet. Vid meningsskiljaktigheter om tolkningen skall den engelska texten gälla.

Done at Helsinki on 11 May 1999 in duplicate in the Finnish, Latvian and English languages, each text being equally authentic. In case of divergency of interpretations, the English text shall prevail.

För republiken Finland

For the Republic of Finland

Maija Perho

Maija Perho

För republiken Lettland

For the Republic of Latvia

Vladimirs Makarovs

Vladimirs Makarovs

